

Proslunění (odst. 1 a odst. 2 § 45 Pražských stavebních předpisů)

Nařízení č. 10/2016 Sb. hl. m. Prahy, kterým se stanovují obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby v hlavním městě Praze (Pražské stavební předpisy (PSP)) zavedlo či upřesnilo řadu nástrojů, které garantují kvalitu obytného prostředí (například uliční čára, stavební čára, regulace výšky zástavby, přesnější požadavky na odstupy staveb) a užívání těchto nástrojů spolu s požadavky na denní osvětlení je dostatečnou zárukou kvalitního městského prostředí i obytného komfortu.

Proslunění je jedním ze stavebně technických požadavků, které v současné době nešťastným způsobem ztěžují tvorbu kvalitního městského prostředí a odporují jak duchu PSP, tak i poptávce po efektivním a udržitelném městě krátkých vzdáleností (Strategický plán hl. m. Prahy, opatření 1.3 A1 „Rozvíjet kompaktní město v souladu s principy města krátkých vzdáleností“). Požadavky na proslunění k 1. březnu prakticky vylučují výstavbu obytných domů s jinou orientací bytů, než východ-západ (s odchylkou cca $\pm 15^\circ$) a tím se stavebně technické požadavky dostávají do rozporu s požadavky PSP na umístění stavby podél uliční čáry v kontextu místa a přímo vylučují možnost blokové zástavby a často i dostavby stávajících bloků. K urbanistickým důsledkům požadavků na proslunění je k dispozici vyjádření prof. Ing. arch. Michala Kohouta (příloha č. 4 k důvodové zprávě).

Stavební předpisy měst, která se z hlediska kvality bydlení pravidelně umísťují na nejvyšších příčkách v žebříčku hodnocení obytných kvalit (Vídeň, Berlín, Mnichov, Curych, Amsterdam, Kodaň) nemají předepsány požadavky na proslunění bytů.

Tržní zájem a nadprůměrné ceny „neprosluněných“ bytů na Vinohradech, v Dejvicích a „ateliérů“ v novostavbách dokládají, že při výběru bytu jsou rozhodující jiná hlediska (jako např. kvalitní městské prostředí, blízkost služeb, kontakt se zahradou, výhled, nebo paradoxně cílená volba severní orientace bytu, která zaručí, že se byt v létě nebude přehřívát).

Ve stávající blokové zástavbě významná část bytů nesplňuje požadavky na proslunění. Tyto „neprosluněné byty“ nemohou být významněji představovány nebo (jsou-li využívány např. jako kancelářské prostory) nemohou být kvůli požadavkům na proslunění rekolaudovány zpět na byty. Požadavky na proslunění tak nepřímo podporují vysídlování centrální části města.

Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR schválená vládou ČR v říjnu 2015 ve svých adaptačních opatřeních uvádí přizpůsobení stavebních standardů budov předpokládaným projevům změny klimatu, jako jsou např. teplotní extrémy vč. opatření zahrnujících stavební řešení vedoucí k zastínění budov a oken.

Z hlediska dopadů novelizace PSP na lidské zdraví je k dispozici vyjádření Ing. Viktora Zwienera PhD. zpracované v roce 2013 k aktuálnímu tématu proslunění (příloha č. 5 k důvodové zprávě). Jak uvádí Ing. Zwiener, požadavky na proslunění spočívající v prokazování 90 minut slunečního svitu 1. března dopadajícího na okno ve výši nejméně 120cm nad podlahou obytné místnosti pod vodorovným úhlem nejméně 25° od roviny okenního otvoru a při výšce slunce nejméně 5° nad obzorem jsou ryze stavebně technické, nikoliv hygienické. Je k dispozici řada příkladů, kdy vzhledem ke konfiguraci okolních staveb má normativně „neosluněný byt“ v průběhu roku více slunečního záření, než byt normativně „osluněný“.

Podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o ochraně veřejného zdraví), se veřejným zdravím rozumí zdravotní stav obyvatelstva a jeho skupin. Tento zdravotní stav je určován souhrnem přírodních, životních a pracovních podmínek a způsobem života.

Podle zákona o ochraně veřejného zdraví je hodnocením zdravotních rizik posouzení míry závažnosti zátěže populace vystavené rizikovým faktorům životních a pracovních podmínek a způsobu života. Zákon o ochraně zdraví nedostatek oslunění jako rizikový faktor životních podmínek neuvádí.

V kontextu uvedených nových nástrojů PSP, (které nejsou obsaženy v předpisech platných mimo hl. m. Prahu – vyhl. č. 269/2009 Sb. a vyhl. č. 501/2006 Sb.) a v kontextu požadavků na denní osvětlení jsou požadavky na proslunění obytných místností nadbytečné.

V zájmu alespoň částečného snížení regulativní zátěže při povolování staveb¹ a v zájmu vytváření podmínek pro udržitelnost rozvoje města se závazné požadavky na proslunění obytných místností nahrazují povinnou informací o proslunění v dokumentaci staveb s tím, že se jedná o uživatelský parametr bytu, kdy míra proslunění bytu má být osobní volbou a nikoliv závazným regulativem. K dosažení uvedené změny je navrženo doplnění vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, v platném znění (příloha č. 3 k důvodové zprávě) formou legislativní iniciativy HMP.

Proslunění je jedna z mála překážek v procesu povolování nové obytné výstavby, jejíž odstranění je v kompetenci HMP.

¹ Například v dokumentu *OECD Governance of land use in the Czech Republic: The case of Prague (2016)* je doporučeno snížit regulativní zátěž, které stavebníci čelí při získávání povolení k výstavbě, a díky tomu může být město atraktivnější pro novou výstavbu, která by se jinak mohla zrealizovat za hranicemi města (str. 124).